

Lot Vekemans

De verdwenene

Roman

Cossee
Amsterdam

PROLOOG

Achteraf bleek zijn voorgevoel over de jongen te kloppen. Vanaf het moment dat Simon hem zag in de aankomsthal van het vliegveld van Calgary, wist hij dat het geen goed idee was geweest. De jongen hier, bij hem. Natuurlijk kon hij toen niet vermoeden wat zijn komst teweeg zou brengen. Had hij het geweten, dan had hij hem met de eerste vlucht terug naar huis gestuurd. Terug naar Nederland, het land dat hij bijna vijfentwintig jaar geleden had verlaten met het voornemen er nooit meer naar terug te keren.

Zijn zus had gedacht dat het een goed idee was als haar oudste zoon een paar weken, een paar maanden, god weet hoelang, bij hem zou zijn. Omdat hij 'de weg kwijt was'. Ze had het met een radeloze snik in haar stem gezegd. Zo'n snik waar hij gevoelig voor was. In werkelijkheid bedoelde ze natuurlijk dat ze geen benul had wat ze met haar oudste zoon aan moest en was het meer haar eigen falen dat ze niet meer kon verdragen dan het falen van de jongen.

Simon was niet enthousiast geweest. Hij had niet gezegd: 'Laat hem maar komen. We zien wel wat ervan komt.' Dat laatste misschien, dat laatste had hij misschien gemompeld. 'We zien wel wat ervan komt' en

toen 'Laat hem maar komen.' Een fout die zijn leven op zijn kop zette.

DEEL 1

De jongen zat in de aankomsthal op de grond op hem te wachten en leunde nonchalant achterover tegen zijn rugzak. Hij droeg een afritsbare wandelbroek en een felgroene sweater met capuchon, die ver over zijn hoofd was getrokken. Met een baardje van twee weken oogde hij beslist ouder dan zestien jaar.

Toen hij dichterbij kwam zag hij dat de jongen bergschoenen droeg. Hij zuchtte. Hij had zijn zus heel duidelijk gemaakt dat ze niet in de bergen zaten. Dit was Calgary. Een stad met meer dan een miljoen inwoners, waar mannen in pak en vrouwen op hakken de dienst uitmaakten. Een stad gebouwd op olie- en gasinkomsten, met een centrum dat was volgebouwd met torenhoge kantoren die elk streepje zonlicht ervan weerhielden de straat te bereiken. Hier liep geen mens op bergschoenen, behalve zij die op de heen- of terugweg waren van de Rockies. Hij behoorde niet tot die groep en had zijn zus duidelijk laten weten dat hij niet van plan was met de jongen die kant op te gaan. Hij had het niet eens gekund trouwens, met dat zieke been van hem, maar de ernst ervan had hij voor zijn zus verzwegen. Al maanden had hij een wond op zijn scheenbeen die maar moeizaam heelde en hij kon nauwelijks meer dan tien minuten achter elkaar lopen.

De jongen stak een hand op toen hij hem zag en kwam overeind. Hij gooide zijn rugzak over zijn schouders en pakte een kleinere rugtas en een gele *see-buy-fly*-tas van de grond.

‘Hallo,’ zei hij, toen hij voor Simon stond. Ze gaven elkaar geen hand.

‘Heb je een goede vlucht gehad?’ vroeg Simon. De jongen knikte. Ze stonden onwennig tegenover elkaar.

‘Nou, dan gaan we maar,’ zei Simon. Hij liep voor de jongen uit richting de parkeerplaats en deed zijn best om het hupje waarmee hij zijn linkerbeen ontlastte zo goed mogelijk te verbergen. Zijn auto, een oude Honda, stond ingeklemd tussen een Jeep en een Landrover. Simon opende de achterklep en met een zwiep gooide de jongen zijn tassen in de kofferbak. Alleen de gele *see-buy-fly*-tas hield hij bij zich.

‘Is die voor mij?’ vroeg Simon.

‘Als je aardig voor me bent,’ zei de jongen.

‘Dat kan dan nog een probleem worden.’

De jongen grinnikte alsof hij een grap had gemaakt.

Zwijgend reden ze over de buitenring naar de zuidzijde van de stad, waar hij een appartement had in een klein flatgebouw. Het lag op de kruising van twee uitvalswegen. Als je het raam in de woonkamer opendeed, hoorde je de hele dag het geraas van verkeer dat zich de stad in of uit bewoog. Het maakte hem niet uit. Het was zijn eerste eigen flat, waar niemand hem kon verdrijven. Na meer dan tien verhuizingen in twintig jaar tijd was dat de grootste buit in zijn leven.

Onderweg keek de jongen uit het raam naar auto’s en

verkeersborden. Calgary lag op een lege, kale vlakke en vanaf de vierbaanssnelweg zag je alleen wat verspreide bebouwing boven het steil oplopend grastalud uitkomen. Hier was geen spoor van spectaculair landschap, zeker niet aan deze kant van de stad waar zelfs het uitzicht op de Rocky Mountains ver weg was.

‘Heb je honger?’ vroeg Simon.

‘Altijd.’

Hij sloeg af bij Glenmore Landing. Het was een geliefde plek van hem. Toen hij zijn honden nog had wandelde hij daar elke zaterdag. Hij zette zijn auto midden op het parkeerterrein. ‘Je mag kiezen: hamburger of pizza.’

Even later zaten ze met een dubbele cheeseburger aan een tafeltje bij het raam dat uitkeek op de parkeerplaats. De jongen wees op een mountainbike die buiten in het fietsenrek stond. ‘Die fiets staat niet op slot,’ zei hij.

‘Niets staat hier op slot.’

De ogen van de jongen werden groot. ‘Dus die kan ik gewoon jatten?’ vroeg hij.

‘Dat denk ik niet.’

‘Waarom niet?’

‘Omdat je dan een jens van mij krijgt.’

De jongen nam een verdedigende bokshouding aan. ‘Boef baf,’ zei hij.

‘Moet ik daar bang van worden?’

De jongen liet zijn armen zakken en nam een grote hap van zijn burger. Hij kauwde nauwelijks voordat hij doorslikte.

Het verbaasde hem hoeveel de jongen was veranderd. De laatste keer dat hij hem had gezien was vijf jaar ge-

leden, toen hij na lang aandringen voor het eerst terug naar Nederland was gekomen voor de vijfenzeventigste verjaardag van zijn vader. De jongen was toen pas elf, een slungelig jochie, met armen en benen die alle kanten op leken te bewegen. Zijn donkere krullen waren weggestopt onder een zwarte baseballpet waarop zijn naam was geborduurd: Daan. Nu was hij bijna een kop groter dan Simon.

De jongen stond op om een tweede beker cola te halen. Hij had een lome, verende loop alsof hij in slow motion over een springkussen liep. Met een overvolle beker kwam hij langzaam teruggelopen om niet te knoeien en hij slurpte een eerste slok naar binnen. Er druppelde cola in zijn baardje.

‘Wat is er trouwens met die baard?’ vroeg Simon.

‘Wat?’

‘Die baard van je.’

‘Wat is daarmee?’

‘Heb je die al lang?’

‘Zo lang is hij niet,’ antwoordde de jongen.

‘Gaan we grappig doen?’

De jongen grijnsde en ging zitten.

‘En gaat die kap nog af?’

De jongen schoof zijn capuchon naar achteren. Zijn krullen stonden stijf van de gel en zouden waarschijnlijk breken als je er met je vingers doorheen streek.

Simon keek op zijn horloge. Het was vier uur, wat betekende dat het voor de jongen als middernacht aanvoelde. Kort voelde hij paniek toen hij zich realiseerde dat de jongen straks werkelijk bij hem thuis zou zijn. Hij had nog

nooit logés gehad, laat staan een huisgenoot. Tot dan toe was hij altijd degene geweest die was opgevangen.

In de vijftwintig jaar die Simon in Canada woonde, was op elk kruispunt in zijn leven een onverwachte redder opgedoken. Hij kon zich niet herinneren dat hij ooit een ontredderde indruk had willen maken, op wie dan ook en in welke situatie dan ook, maar ondanks dat was er toch altijd op een keerpunt iemand geweest die hem een duw in de juiste richting had gegeven. Het kon ook zijn dat er geen juiste richting was, maar dat de duwtjes zijn richting hadden bepaald en dat hij als een cavia in een caviarace zo snel mogelijk het dichtstbijzijnde poortje in was gedoken. Het maakte niet uit. *Everything is for a reason*. Dat was iets waar hij zijn hele leven al in geloofde.

Simons eerste redder was zijn oom en ook al had hij die jarenlang niet willen zien of spreken vanwege de shit die hij hem geflikt had, hij wist dat hij zonder hem nooit naar Canada was gegaan. Hij zou onvermijdelijk gestikt zijn in een kansloze imitatie van zijn tweelingbroer Ruud, die alleen op celniveau als twee druppels water op hem leek. Al jarenlang spraken ze alleen op hun verjaardag met elkaar. Tien minuten bellen, vragen hoe het gaat, antwoorden dat het goed gaat, een paar beleefdheden uitwisselen over werk en gezondheid en als laatste elkaar een goed nieuw levensjaar wensen. Als dat ritueel voorbij

was, hingen ze op en duurde het 365 dagen voordat ze elkaar weer spraken. Veel mensen vonden dit vreemd. Simon niet. Als hij langer met zijn broer sprak, kregen ze een meningsverschil en na dat meningsverschil volgde een woordenwisseling en na die woordenwisseling een ruzie. Ook dat was een ritueel dat ze niet konden doorbreken.

Simon wist niet meer precies wanneer het idee om naar Canada te emigreren in zijn hoofd was ontstaan. Hij wist alleen dat het idee er op een gegeven moment was en dat hij vanaf dat moment zeker wist dat hij zou gaan. Drie jaar was hij bezig geweest om een visum te krijgen en geen enkele keer had hij getwijfeld. Hij had besloten en over besloten dingen moest je niet meer nadenken. *You gotta walk and don't look back*. Hij had er geen dag spijt van gehad. Het was inmiddels bijna vijftientig jaar geleden dat hij op Schiphol incheckte met een grote koffer en een rood canvas rugzakje met leren riempjes. In de rugzak zaten een walkman met vijf cassettebandjes met muziek van Cuby & the Blizzards, een portemonnee met vijfhonderd Canadese dollars, een leren tasje dat hij aan een koord om zijn nek kon dragen met daarin zijn paspoort en zijn welverdiende visum, twee pennen, een tweedehands camera, een schrift en een dun boekje met de titel *Raadselachtige culturen*. Dat boekje had hij kort voor zijn vertrek gevonden op het Waterlooplein in Amsterdam. De titel had hem aangetrokken en ook al had hij er nog geen woord in gelezen, hij kon het niet achterlaten bij de spullen die bij zijn moeder in dozen op zolder zouden gaan. Hij wilde niet dat die spullen bij haar in

de opslag gingen. Hij wilde die spullen weg. Het maakte niet uit waarheen. 'Breng alles maar weg,' had hij tegen haar gezegd. Maar zij had dat geweigerd. Door zijn spullen in dozen op zolder te houden was er een kans dat hij ooit terug zou komen. Hij wist toen al zeker dat zoiets nooit zou gebeuren. Zijn moeder moest huilen, de dag dat hij vertrok. Schaamteloos hard, ze probeerde het niet eens te verbergen. Hij wist dat ze niet om hem hilde, maar om zichzelf. Zoals alles in het leven van zijn moeder om haarzelf draaide. Toch werd ze door de mensen om haar heen omarmd alsof er een kostbaar bezit van haar werd weggenomen.

Hij had geen traan gelaten. Hij had gedag gezegd, zijn huilende moeder van zich af gehouden, zijn zus een kus gegeven, zijn broer een hand en dat was dat.

Zijn vader was er niet geweest. Die wilde niet zien hoe hij het vliegtuig nam om te emigreren. Nota bene naar zijn oom, met wie zijn vader al zijn hele leven een duistere vete onderhield en die hij zonder uitzondering aanduidde als 'de firma list en bedrog'. Zijn naam, Gerard, heeft zijn vader in zijn bijzijn nooit hardop uitgesproken. Dat uitgerekend Simon naar Gerard ging, was voor zijn vader een openlijke nederlaag. Een knock-out in één ronde.

Zijn vader was ervan overtuigd dat het hele emigratiegedoe, zoals hij dat noemde, een idee van Gerard was. Bedoeld om hem te pesten. Volgens hem liet Simon zich gebruiken en werd hij door zijn oom als trofee binnengehaald in hun jarenlange broederstrijd. Simon vond dat een sneue suggestie. Alsof hij niet zijn eigen redenen

had om de oceaan over te steken. Alsof hij een speelbal was in hun vete.

Hij weet nog hoe zijn vader met zijn rug naar hem toegedraaid stond toen hij hem bezocht in zijn gerenoveerde boerderijwoning op het Zeeuwse platteland om afscheid te nemen. Achter hem tetterde zijn tweede vrouw over alle mooie kansen die Simon in Canada zou krijgen. Hoe rooskleuriger zij zijn vertrek voorstelde, des te norser zijn vader werd. Hou nou je bek, had hij gedacht, zo kan hij toch niks zeggen. Maar ze hield haar bek niet, en zijn vader zweeg. Ook toen die hem later naar de trein bracht en ze met zijn tweeën op een bijna verlaten perron stonden en uitkeken over lege weilanden, zei zijn vader niets. Ze stonden allebei met hun handen in hun zakken. Simon met zijn jas open en zijn vader met zijn jas dicht. Het leek een eeuwigheid te duren voordat ze in de verte de trein zagen aankomen.

‘Nou, dan ga ik maar,’ zei Simon toen de trein voor hen stilstond. Vlak voordat hij zich omdraaide, haalde zijn vader zijn rechterhand uit zijn jaszak en stak hem een halve meter voor zich uit. Simon dacht dat hij hem een hand wilde geven. Maar in plaats van verder naar voren hief zijn vader zijn hand op en maakte een korte armzwaai, een veeg leek het wel. Toen keerde hij zich om en liep terug naar zijn auto. Lange tijd is die halve zwaai, die veeg, het eerste beeld geweest dat bij hem opkwam als hij aan zijn vader dacht. Alsof hij werd uitgewist in plaats van uitgezwaaid.

Met twee treden tegelijk liep de jongen de trap op naar zijn flat. Zijn rugzak droeg hij met één hengsel over zijn schouder. Simon dirigeerde hem naar de tweede verdieping en dan de eerste deur rechts.

‘Jij slaapt daarachter,’ zei hij toen ze even later in het halletje stonden. Hij wees naar de smalle gang die leidde naar de badkamer, de slaapkamer en zijn muziekkamer die vol met dozen stond. ‘En o ja, hierbinnen gaan die dingen uit.’ Zonder morren deed de jongen zijn bergschoenen uit. Hij droeg blauwe wandelsokken met een rode, ingebreide letter R op de rechtervoet en L op de linkervoet.

Simon had noodgedwongen zijn huis opgeruimd en zijn best gedaan de sporen van zijn al jaren durende renovatiewerkzaamheden te minimaliseren. De televisie stond weer op zijn plek, net als de stereo-installatie en de kleine boekenkast die gevuld was met een uiteenlopende verzameling klus- en leerboeken, een Engels woordenboek en een boek over hondenrassen. Ook *Raadselachtige culturen* stond nog in zijn boekenkastje. Hij had het nog altijd niet gelezen, maar hij had het bij geen enkele verhuizing kunnen achterlaten of wegdoen.

De jongen stond in het halletje wat te rommelen in zijn rugzak en kwam de woonkamer in met twee cadeautjes in zijn hand. ‘Deze is van oma,’ zei hij en hij gaf hem een plat pakket ter grootte van een A4’tje. ‘En deze is van mama.’

Simon voelde aan de beide pakjes en legde ze op de bank.

‘Pak je ze niet uit?’ vroeg de jongen.

‘Ik weet toch al wat het is,’ zei Simon. ‘In die grote zit een fotolijst,’ zei hij. ‘Waarschijnlijk met een foto van mijn moeder.’ En dit...’ Hij nam het pakje van zijn zus van de bank en rammelde ermee. ‘Ik denk een cd, ook al is het daar een beetje dik voor – waarschijnlijk een dubbel-cd.’

De jongen keek teleurgesteld.

‘Oké,’ zei hij, ‘Ik maak ze wel open.’ Hij maakte eerst het pakje van zijn moeder open. Het was inderdaad een fotolijst, niet met een foto van zijn moeder maar met de hele familie.

‘Hij is genomen toen oma vijfenzeventig werd,’ zei de jongen.

Zijn moeder stond in het midden met links van haar de jongen en rechts zijn jongere broertje Jurre. Ze hadden allebei een arm om zijn moeder heengeslagen. Voor hen zat Lisa, het zusje van de jongen, op haar knieën. Links achter zijn moeder stond zijn zus Hanne met haar man Robbert, die zowel in de lengte als in de breedte iedereen overtrof. Daarnaast zijn tweelingbroer Ruud met rechts van hem een vrouw die Simon niet kende, vast zijn nieuwe vriendin. Ruud wisselde van vriendinnen zoals anderen hun zomer- en winterbanden verwisselden. De foto was genomen in de tuin van Ruud. Simon herkende het zwembad op de achtergrond dat hij twee jaar geleden had laten bouwen. Het was patserig groot, zeker als je wist dat zijn broer niet van zwemmen hield. ‘Relokaliseren van vermogen’ had Ruud de aanleg dan ook genoemd, wat zoiets betekende als de belastingdienst een poot uitdraaien. Simon snapte niet hoe je de belastingdienst voor de gek kon houden met iets wat duidelijk

zichtbaar naast je huis lag, maar volgens Ruud bestond de belastingdienst uit louter sukkels die keken waar ze niet moesten kijken en niet keken waar ze wel moesten kijken. Het zal wel, hij vond het hele idee van belasting heffen sowieso stompzinig. Mensen bestraffen omdat ze geld verdienen en met het geld dat je afpakte dingen doen waar niemand op zat te wachten.

Hij keek nog steeds naar de foto. Iedereen was er, behalve hij. En zijn vader natuurlijk. Die was sinds hun scheiding niet meer welkom op de verjaardag van zijn moeder. Zelfs na vijfendertig jaar kon zij zich niet over haar slachtofferschap heen zetten.

Jarenlang had Simon toegekeken hoe de ruzies van zijn ouders ontstonden, hoe zijn moeder steeds hysterischer werd en zijn vader steeds zwijgzamer. Hoe de een haar vuisten steeds vaker op tafel sloeg en de ander ze steeds dieper wegstak in zijn broekzakken. En hoewel ze het waarschijnlijk nog jaren samen hadden kunnen volhouden – met hun ruzies als verslavend ritueel – veranderde alles toen zijn vader een andere vrouw tegenkwam die hem niet de hele tijd op de huid zat en niet om aandacht smeekte. Binnen drie maanden was hij het huis uit en een halfjaar later was hij opnieuw getrouwd. Zijn ex-vrouw als jammerend slachtoffer achterlatend. Een rol die ze sindsdien met verve speelde.

‘Mama heeft de lijst uitgezocht,’ zei de jongen, terwijl hij nog steeds naar de foto keek. Het was een witte lijst.

‘Mooi,’ zei hij. ‘Wit. Ik hou van wit, dat weet je moeder.’ Hij legde de foto naast zich neer.

‘Waar ga je hem ophangen?’

‘Daar,’ zei hij en hij wees naar de muur tegenover de tv. ‘Als de woonkamer af is.’

De jongen keek naar de muur die betimmerd was met houten regelwerk en waar op diverse plekken losse elektriciteitsdraden uitstaken. Simon was al een tijdje met die muur bezig, vooral met de elektriciteit die hij achter gipsplaten weggewerkt wilde hebben, wat vele meters draad trekken betekende.

Simon wikkelde de fotolijst terug in het pakpapier en schoof hem onder de bank. Het pakje van zijn zus liet hij nog even liggen. Hij liep naar de keuken.

‘Wil jij wat drinken?’

‘Heb je cola?’ vroeg de jongen.

‘Cola is vergif,’ zei hij.

‘Iets anders dan?’

Hij opende de koelkast. ‘Bier,’ zei hij. ‘Of water.’

‘Doe maar bier.’

Simon pakte twee blikjes bier en gooide er een naar de jongen, die misgreep. Het blikje viel achter hem op de bank.

‘Laat maar liggen,’ zei Simon. ‘Anders spuit je de hele kamer onder.’ Hij pakte een nieuw blikje uit de koelkast en zette het op het houten barretje dat hij tussen de keuken en de woonkamer had getimmerd. De jongen trok voorzichtig het blikje open.

‘Je mag toch bier?’ vroeg Simon.

‘Natuurlijk,’ zei de jongen. Hij leunde onhandig tegen het barretje en dronk zijn blik bier leeg alsof het cola was.

Simon kon nog steeds niet geloven dat daar de oudste zoon van zijn zus stond. Zijn zusje om precies te zijn, dat

in zijn hoofd nog steeds niet ouder dan twintig was. Een studente, geen moeder van twee kinderen, geen vrouw met een man en een huis met een hypotheek. Dat ging er bij hem gewoon niet in. Hij zag haar nog het huis uitgaan om te gaan studeren in Rotterdam. Hij had haar geholpen te verhuizen naar een zolderkamer waar maar net een bed, een tafel en een kast in pasten. Zijn zus was verrukt geweest. Eindelijk weg van huis. Natuurlijk begreep hij dat ze opgelucht was bevrijd te zijn van het klagen en vragen van hun moeder. Verheugd ook, over haar gewonnen zelfstandigheid. Dat laatste was een misverstand natuurlijk. Niemand uit hun gezin was ooit echt zelfstandig geworden. Zelfstandig in de zin van op jezelf staand, los van de rest. Hij was daar waarschijnlijk het dichtstbij gekomen, voor vele jaren was hij er zelfs ronduit in geslaagd, omdat hij als enige in het gezin bereid was geweest de prijs voor die zelfstandigheid te betalen. Hij wist zich te verhouden tot het alleen-zijn en lange tijd had hij gedacht dat dit zijn redding was. Weten hoe je elke dag alleen op moest staan en alleen naar bed moest gaan, alleen at, zonder overleg je eigen keuzes maakte. Hij had zich daarin geoefend. Meer dan vijftwintig jaar lang. Alleen-zijn was een tweede natuur geworden.

De jongen kneep zijn lege bierblikje samen en liet een boer.

‘Sorry,’ zei hij. ‘Ik heb te snel gedronken.’ Hij hield het samengeknepen blikje omhoog.

‘In de keuken is een afvalbak.’

Hij liep de neonverlichte keuken in en gooide braaf zijn blikje weg. Daarna waste hij zijn handen.

‘Als je wilt douchen,’ zei Simon.

‘Nee hoor,’ zei de jongen.

‘Iets anders?’

Hij haalde zijn schouders op.

‘Of wil je al slapen?’ vroeg Simon.

‘Straks misschien. Ze zeggen dat je het best zo lang mogelijk op kan blijven.’

‘Wie zegt dat?’

‘Ik weet niet. Ik heb het gegoogeld.’

‘Wat?’

‘Hoe je het beste een jetlag kunt voorkomen.’

Hij schudde zijn hoofd. Maakte een jongen van zestien zich daar tegenwoordig druk om?

Simon stond op. ‘Ik laat je kamer wel even zien.’

Hij ging hem voor naar zijn eigen slaapkamer. Het was een middelgrote kamer met een klein tweepersoonsbed en twee omgedraaide houten kratten die dienstdeden als nachtkastje. Verder stonden er een oude leren stoel met een scheur in een van de armleuningen en een grote witte kledingkast. Hij had de kast leeggehaald voor de jongen. De inhoud stond in drie opgestapelde kartonnen dozen in de hoek. De kamer had er al lange tijd niet meer zo opgeruimd uitgezien.

‘Slaap ik hier?’

‘Is het niet goed?’

‘Jawel, jawel, helemaal goed, heel goed, prima zelfs.’ Toen was hij even stil en vroeg: ‘Maar waar slaap jij dan?’

‘Ik slaap op de bank.’

Simon had lang over de keuze voor hun slaapplekken gearzeld, maar uiteindelijk besloten dat hij de meeste

bewegingsvrijheid zou hebben als hij de woonkamer tot zijn domein zou verklaren.

De jongen zette zijn rugzak op het bed.

‘Ik laat je dan maar, oké?’ Zonder zijn antwoord af te wachten draaide Simon zich om en liep terug naar de woonkamer. Hij hoorde hoe de jongen de slaapkamerdeur sloot. Er ontsnapte een luchtgolf uit Simons mond. Te klein voor een zucht, maar te groot om hem niet op te merken. In gedachten zag hij zichzelf een streepje op de muur krijten.